

Dorpsplan

Aarlanderveen

2018-2022

Alphen aan den Rijn

Inleiding

Voor u liggen de wijk- en dorpsplannen van alle gebieden van Alphen aan den Rijn.

In 2014 is gestart met het gebiedsgericht werken. Na vierenhalf jaar zijn we toe aan een doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken en denken. We hebben de eerste vier jaar vooral veel gebiedsinformatie en -kennis opgehaald en in 2016 een eerste versie gemaakt van de wijkplannen. Nu is het tijd om een aantal onderwerpen te verdiepen en daarnaar te handelen. Dat doen we zowel op de inhoud, via de wijk- en dorpsplannen, als organisatorisch. Het recent vastgestelde coalitie akkoord “Groene stad met Lef”, met krachtige buurten en dorpen, straalt één en al ambitie uit om van buiten naar binnen te werken. Daarbij wordt de samenleving als uitgangspunt genomen en niet het gemeentehuis. De bouwstenen vertalen we de komende vier jaar in het gebiedsgericht werken en denken.

WAAROM GEBIEDSGERICHT WERKEN EN DENKEN?

Alphen aan den Rijn bestaat uit veel verschillende buurten en dorpen, elk met zijn eigen DNA. Bewoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties weten vaak het beste wat er leeft in een gebied. In deze samenleving is het niet meer altijd vanzelfsprekend dat de overheid het initiatief neemt voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Bewoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties kunnen en willen vaak zelf veel doen.

Het doel van gebiedsgericht werken is dat *alle inspanningen gericht zijn op dat wat nodig is in het gebied*. Gebiedsgericht werken focust op het behalen van resultaten voor de dorpen en buurten. Hierbij ligt de nadruk op de collectieve belangen en activiteiten die zich afspelen in de openbare ruimte, en niet op individuele casussen. Daar waar buurten door de

persoonlijke omstandigheden van de inwoners minder actief kunnen zijn, neemt de gemeente het voortouw en gebruikt zij soms *bemoeizorg* om *de opgave* voor elkaar te krijgen. Zeker in het sociale domein is dit aan de orde.

De gebiedsgerichte aanpak zorgt ook voor *maatwerk*. Samen met inwoners, organisaties en ondernemers onderzoeken we wat er voor een straat, dorp of buurt nodig is. Gebiedsgericht werken betekent goed naar elkaar *luisteren en samenwerken*. Ook het maken van een *belangenafweging* hoort hierbij. Soms zijn er botsende belangen tussen wat inwoners willen en wat kan, wat wenselijk is voor het algemeen belang en wat mag. Het is niet zo dat de inwoner vraagt en de gemeente draait. Het gaat ook niet alleen om het werken volgens de regels. Gebiedsgericht werken draait om het *zoeken naar ruimte* en deze ook gebruiken.

DE WIJKPLANNEN

Het is niet de bedoeling dat het gebiedsgericht werken gepaard gaat met bureaucratie en papieren tijgers, maar structuur is wel nodig. Daarom maken we wijk- en dorpsplannen.

We zijn gestart met een gebiedsanalyse; daarmee brengen we in kaart wat er speelt in een gebied. Welke ontwikkelingen, kansen en bedreigingen zijn er? Hiervoor gebruiken we de volgende informatie:

- Cijfers en data van de gemeente en haar partners, zoals bijvoorbeeld maatschappelijke partners, woningcorporaties en de politie.
- Verhalen en ervaringen van inwoners, maatschappelijke organisaties en medewerkers van de gemeente. Dit doen we met de kaarten-op-tafelsessies.

De uitkomsten van de analyses geven een goed beeld van de situatie per gebied. Aan de hand daarvan stellen we per gebied een wijk- of dorpsplan op. Hierin staat wat we willen bereiken en welke

onderwerpen prioriteit hebben. Per speerpunt geeft het wijk- of dorpsplan antwoord op de vragen:

- Welke doelen willen we bereiken?
- Welke prestatie leveren we daar voor?
- Welke andere doorgaande ontwikkelingen (plannen en activiteiten naast de prioriteiten) zijn er in het gebied?

De wijk- en dorpsplannen 2018-2022 geven dus weer wat de opgaven per dorp of wijk zijn.

Voor het maken van keuzes in de maatregelen en projecten maken we steeds vaker gebruik van het instrument 'gedragsinzichten' (behavioural insights). Daardoor wordt onze inzet effectiever. Een goed voorbeeld is het onderzoek naar jeugd in de dorpen Benthuisen, Koudekerk aan den Rijn, Hazerswoude-Dorp en Hazerswoude-Dorp en -Rijndijk.

Er zijn veel partijen betrokken geweest bij het maken van de wijk- en dorpsplannen.

RELATIE MET HET COALITIEAKKOORD EN RODE DRAAD WIJKPLANNEN

Met gebiedsgericht werken leveren we maatwerk, passend bij het gebied. Toch zijn er in de plannen een paar hooflijnen te herkennen, die als een rode draad in ieder plan terugkomen.

Dit zijn de ontwikkeling van jeugd, emanciperen en betrekken van inwoners, vergrijzing (dementievriendelijke buurten en dorpen en aanpak eenzaamheid), sociale samenhang, aandacht voor kwetsbare inwoners (inwoners met een lage sociaal- economische positie inclusief armoedebestrijding) en wonen in de dorpen. Deze hoofdthema's komen ook terug in het recent vastgestelde coalitieakkoord 'Groene stad met Lef'.

Daarnaast zijn er nog een aantal thema's uit het coalitieakkoord die in het gemeentelijke DNA zitten. Die zijn niet allemaal afzonderlijk genoemd in de wijk- en dorpsplannen, omdat zij voor alle plannen gelden.

Een eerste belangrijk thema is duurzaamheid. In alle reconstructies, inrichting van het openbaar gebied of initiatieven van inwoners op dit gebied passen we de principes van duurzaamheid toe. We betrekken de inwoners bij de gevolgen van de oprukkende versterking voor de wateroverlast. Met operatie Steenbreek sturen we op meer bewustwording en zetten we gezamenlijk in op de vergroening van tuinen, daken, straten en wijken om het riool te ontlasten en de biodiversiteit te bevorderen.

Het tweede en misschien wel belangrijkste thema is participatie, zowel in de uitvoering van de doe-participatie als in de vorm van buurtpreventieprojecten en WhatsApp-groepen. Ook de belangenverenigingen, dorpsoverleggen en-raden of andere niet-georganiseerde inwoners worden betrokken bij de uitvoering in de buurten en dorpen. Samen optrekken is het motto.

RELATIE MET DE GEBIEDSVISIES

Voor de dorpen is besloten om vooruitlopend op een bestemmingsplan eerst een strategische visie op te stellen. Per dorp is een afzonderlijke, maar wel integrale visie opgesteld. Met deze integraliteit willen we voortuitlopen op de komst van de Omgevingswet. De gebiedsvisies per dorp bevatten richtinggevende ambities en speerpunten voor de komende tien jaar. De gebiedsvisies zijn getoetst bij de inwoners en organisaties in verschillende rondes. Hierop is input geleverd die weer gebruikt is voor de wijk- en dorpsplannen.

Inhoud

1

Agrarisch
lintdorp
dat vitaal
wil blijven

2

Onze visie
op het dorp

3

Speerpunten
2018-2022

4

De uitvoering
van het
wijkplan

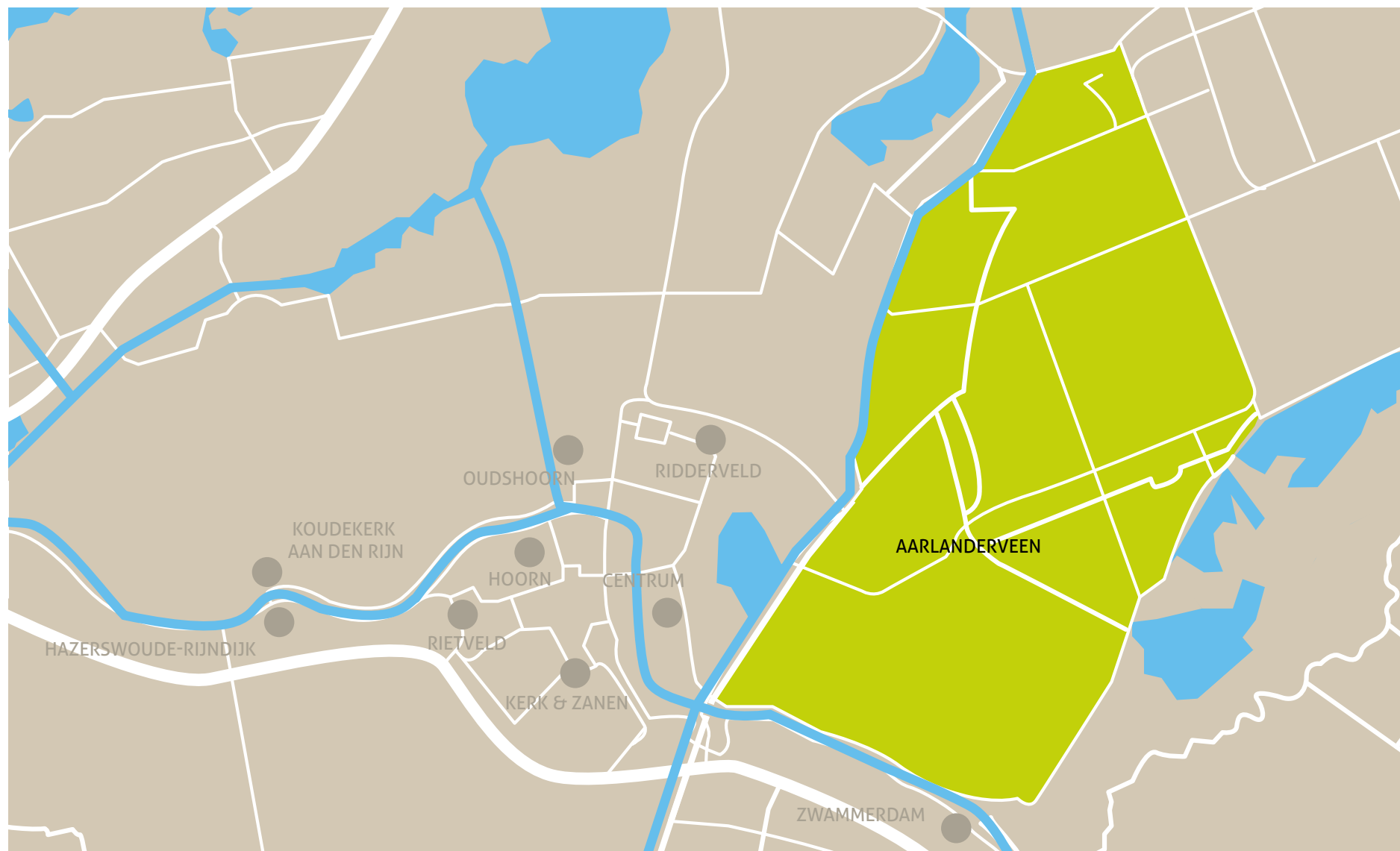
Bijlage 1: Doorgaande
ontwikkelingen en
reguliere activiteiten

Bijlage 2:
Cijfers van het dorp

1

Agrarisch lintdorp dat vitaal wil blijven

Aarlanderveen is het meest agrarische dorp van Alphen aan den Rijn, gelegen in het noordoosten van onze gemeente. Het is een zogeheten lintdorp, langs de Dorpsstraat doorsneden door de Nieuwkoopseweg N231. De molenviergang, de katholieke kerk, de hervormde kerk, het voormalig stationsgebouw en een groot aantal historische boerderijen en woningen dragen bij aan het unieke karakter van het dorp.

In Aarlanderveen wonen ongeveer 1.200 mensen. Dat komt overeen met ruim 1% van de Alphense bevolking. Daarmee wordt het grootste probleem van Aarlanderveen meteen duidelijk: hoe behouden we draagvlak voor de bestaande voorzieningen voor de inwoners van dit kleine dorp? Dit betreft een dorpskroeg, een huisarts, sportclubs en het dorpshuis. De andere voorzieningen voor dagelijkse boodschappen en directe zorg (bijvoorbeeld de apotheek of tandarts) zijn niet aanwezig in het dorp.

2

Onze visie op het dorp

Aarlanderveen laat zich karakteriseren als een typische kleine plattelandsgemeenschap die vitaal wil blijven, ondanks de vergrijzing en de toenemende druk op bestaande voorzieningen. Daar staat tegenover dat mensen zeer benaderbaar zijn en zich betrokken tonen bij elkaar. Aarlanderveen telt verschillende ontmoetingsplaatsen, waaronder vier kerken en maar liefst 38 verenigingen, die van groot belang zijn voor de leefbaarheid van het dorp. Een mooi voorbeeld van de sociale cohesie en de organisatiekracht zijn de Aarlanderveense feesten, die jaarlijks het hele dorp op z'n kop zetten en ook veel bezoekers van buitenaf trekken.

Er is een actieve belangenvereniging, de Belangenvereniging Aarlanderveen, die een visie heeft ontwikkeld op de toekomst van het dorp. Veel bestaande pijnpunten worden inmiddels door inwoners zelf opgepakt en opgelost. We noemen bijvoorbeeld de behoefte aan goede wifi- en internetmogelijkheden in het dorp. Inwoners en ondernemers in het dorp hebben de handen ineengeslagen om draagvlak te creëren.

Een ander voorbeeld van die eigen kracht is de speeltuinvereniging, die een brede, maatschappelijke basisrol speelt in Aarlanderveen. De vereniging bedruipt zichzelf en heeft bijvoorbeeld zelf het initiatief genomen om zonnepanelen aan te schaffen.

De grootste zorg in Aarlanderveen is het tekort aan passende woningen voor jonge gezinnen en ouderen. Die grote vraag bleek bijvoorbeeld overduidelijk bij de vier starterswoningen die onlangs op het terrein van Dolder zijn gebouwd en die in een mum van tijd verkocht waren. Nieuwbouw (of verbouw) is niet alleen belangrijk voor de bedrijvigheid van lokale vakmensen, maar heeft ook een positief effect op de leefbaarheid en de vitaliteit van het dorp. De woning-

markt zit momenteel muurvast en nieuwe woningen zouden de doorstroming weer op gang kunnen brengen, met alle positieve effecten van dien voor de bevolkings-samenstelling en dus ook voor het voorzieningenaanbod. Dit speerpunt is echter niet eenvoudig te realiseren vanwege de geldende wettelijke beperkingen.

De cijfers laten zien dat Aarlanderveen er positief uitspringt. Er zijn veel indicatoren beter dan gemiddeld. Wat negatiever scoort is de tevredenheid over de winkels en de straatverlichting. Ook risicovolle schulden vallen op.

3

Speerpunten 2018-2022

In de komende vier jaar krijgen onderstaande thema's extra aandacht in Aarlanderveen, onderbouwd door de cijfers en ingegeven door de opgebouwde kennis van het gebied. Daarnaast hebben we uiteraard ook te maken met doorgaande ontwikkelingen en reguliere werkzaamheden die onze aandacht vergen. Die komen in bijlage 1 aan bod. De gedetailleerde uitwerking van deze speerpunten vindt plaats in de jaarlijkse uitvoeringsplannen voor alle gebieden.

Speerpunt		Betrokken partijen
1	Wonen op maat: jonge gezinnen en ouderen	Inwoners (inclusief belangenverenigingen), ondernemers, gemeente, Provincie
2	Behoud en toegankelijkheid van de basisvoorzieningen	Inwoners (inclusief belangenvereniging), dorpshuis, maatschappelijke organisaties, glasvezelbedrijven, gemeente
3	Mobiliteit: openbaar vervoer en seniorenvervoer	Inwoners, Provincie, Gemeente

3.1 Wonen op maat

In Aarlanderveen is vanwege wettelijke beperkingen amper ruimte voor uitbreiding, terwijl er wel degelijk vraag is naar meer woningen voor jonge gezinnen en ouderen. Dit betekent dat iedere mogelijkheid van inbreiding op een creatieve manier moet worden benut. Denk bijvoorbeeld aan het opsplitsen en ombouwen van bestaande woningen en boerderijen. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheid om woningbouw te realiseren op de huidige locatie van de sportvelden, en om deze velden dan verder op te schuiven in de polder.

Doel:

Er worden meer woningen voor starters en ouderen gecreëerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de toekomstige woningbehoefte.

3.2 Behoud en toegankelijkheid van de basisvoorzieningen

De basisvoorzieningen zijn belangrijk voor de leefbaarheid in het dorp en daarom is het belangrijk dat zij behouden blijven.

- Het Dorpshuis van Aarlanderveen is een belangrijke ontmoetingsplaats, maar de (verenigings)activiteiten die hier plaatsvinden zijn voornamelijk onvoldoende afgestemd op de dorpsopgave. Zodra het multifunctioneel accommodatiebeleid van de gemeente is vormgegeven, worden de bouwstenen van dit beleid ook in het Dorpshuis toegepast. Activiteiten moeten dan bijvoorbeeld meer bijdragen aan de preventie en bestrijding van eenzaamheid.

- Voor het behoud van de speeltuin moet ook de speeltuinvereniging in actie komen, zodat inwoners zelf actief meewerken aan een toekomstbestendige speeltuin.
- Het plaatsen van een pannakooi in de speeltuin is niet wenselijk in verband met overlast voor de omwonenden, maar een andere locatie is bespreekbaar. Ook worden de mogelijkheden voor een Speelbos bekeken.
- De openbare verlichting is op sommige plekken niet helemaal afdoende. Hier zal onderzoek naar gedaan worden.
- Om de bereikbaarheid (en dus ook de organisatiekracht) van het dorp te vergroten, faciliteert de gemeente waar nodig de aanleg van goede wifi- en internetmogelijkheden in het dorp. Er zal verbinding moeten zijn tussen de klant en aanbieder. Daar waar de inwoners ondersteuning nodig hebben faciliteert de gemeente. Door de aanleg van goede internetmogelijkheden blijft de bereikbaarheid van inwoners bestendig voor de toekomst en zijn inwoners in staat langer thuis te blijven wonen.

Doel:

De basisvoorzieningen zijn aanwezig en sluiten aan op de wensen en behoeften van de inwoners.

3.3 Verbeteren van de mobiliteit

Het is voor Aarlanderveen van groot belang dat de bereikbaarheid met het openbaar vervoer verbeterd wordt.

- De gemeente heeft dit speerpunt overgenomen in haar eigen OV-visie en voert hiertoe een actie lobby bij de provincie Zuid-Holland, die in 2020 de nieuwe concessie zal uitgeven.
- De fietsbrug over het Aarkanaal heeft veel invloed op het fietsverkeer en de bereikbaarheid van voorzieningen, zoals een middelbare school.
- Voor het seniorenvervoer wordt onderzocht of alternatieven (zoals een buurtbus of de Tom mobiel) inzetbaar zijn.

Doel:

De bereikbaarheid van Aarlanderveen is verbeterd.

4

De uitvoering van het dorpsplan

Werkwijze

In Aarlanderveen hebben we te maken met diverse formele en informele contacten. Die contacten zijn een belangrijke informatiebron voor wat er werkelijk speelt in het dorp, zowel in de openbare ruimte als achter de voordeur. Als gemeente hechten wij veel belang aan de taak van signaleren, informeren en opbouwen en onderhouden van het netwerk. Dit is ook verwoord in één van de strategische lijnen van onze gemeente ('het gemeentehuis uit') en in het coalitieakkoord 2018-2022 ('we werken van buiten naar binnen'). Onze werkwijze voor de uitvoering van het dorpsplan bestaat uit:

- Het onderhouden en ontwikkelen van contacten met inwoners, belangenvereniging, ondernemers, vrijwilligers, sleutelfiguren enzovoort, ook via social media.
- Delen van signalen vanuit het netwerk met collega's, management en bestuur.
- Vroegtijdig anticiperen op vraagstukken en in samenwerking met betrokken partijen interventie strategieën ontwikkelen en uitvoeren.
- Maken van een uitvoeringsplan/wijkagenda samen met de Belangenvereniging.

Resultaat:

- effectieve en efficiënte communicatie binnen het dorpsnetwerk;
- partnerschap in de buurt op basis van een democratisch akkoord;
- de-escaleren van incidenten in het dorp.

Metten van resultaten uit de wijkplannen

De resultaten die horen bij de speerpunten en de doelen worden op verschillende wijze gemeten: via indicatoren uit de belevingspeiling, metingen in het openbaar gebied, het ophalen van verhalen en het zichtbaar maken van resultaten met beeldmateriaal. Jaarlijks worden uitvoeringsplannen gemaakt waar de SMART resultaten in verwerkt zijn.

Bijlage 1: Doorgaande ontwikkelingen en reguliere activiteiten

Domein	Onderwerp	Activiteit
Sociaal Domein	Tom in de buurt	Als uitvoerder van het gemeentelijke beleid coördineert Tom in de buurt het gezamenlijk aanbod van zorg- en welzijnsdiensten, verbindt bestaande initiatieven en speelt in op vragen die bij inwoners leven. In Aarlanderveen ligt de focus op vergrijzing, eenzaamheid en mantelzorg, maar de inwoners kunnen voor dit soort activiteiten nog niet in hun eigen dorp terecht. Uiteraard zijn zij welkom bij de activiteiten in andere wijken en kernen, maar Tom in de buurt onderzoekt ook welke initiatieven en acties in Aarlanderveen gewenst zijn. Door in de lokale gemeenschap meer aanwezig en beter zichtbaar te zijn, kunnen wij de relatie tussen de gemeenschap en de gemeente versterken. Spreekuur bij huisarts op donderdag middag Ook veel contact met Belangen Vereniging en ondersteunen met het initiëren van nieuwe initiatieven zoals het maandelijks samen koken.
		Via de subsidies worden verenigingen ondersteund bij het uitvoeren van sociaal maatschappelijke activiteiten. Er wordt gezocht naar de mogelijkheden om de activiteiten goed op elkaar aan te laten sluiten.
		De sportverenigingen worden ondersteund in hun activiteiten.
	Participatie	Om de grote betrokkenheid van de inwoners te behouden, zetten we in op de ondersteuning van bewonersinitiatieven, actieve verenigingen en een goede, gelijkwaardige samenwerking met de belangenvereniging Aarlanderveen. We maken gebruik van de daar aanwezige kennis van het dorp en het sociale netwerk.
Duurzaamheid		Naast verduurzaming van de gebouwen betrekken we de inwoners ook bij de gevolgen van de oprukkende verstuiving voor de wateroverlast.
Verkeersveiligheid		Verbeteren in de dorpsstraat, de oversteek N206 ook voor de oversteek fietsers, de Zlende
(reconstructie) projecten		Realisatie fietsbrug Aarkanaal

Bijlage 2: Cijfers van het dorp

SLECHTER DAN GEMIDDELDE

GELIJK AAN GEMIDDELDE

HOGER DAN GEMIDDELDE

Veiligheid

Onveilig in eigen wijk	-
Slachtoffer geweld	0%
Slachtoffer vermogensdelicten	6%
Slachtoffer vernielingen	5%
Slachtoffer cybercrime	7%
Gevaar vanuit bedrijven	5%
Tevreden met politie	34%
Sociale overlast	6%
Sociale cohesie	7,7

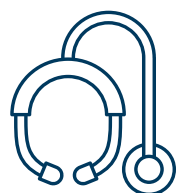
Sociaal-economisch

Bijstandontvangers	1,1%
Langer dan 3 jaar in de bijstand	0,3%
Arbeidsongeschikt	2,5%
Ww	2,5%
Sociaal minimum	5,1%
Gemiddeld inkomen per inwoner	26.100
Moeite met rondkomen	16%
Risicovolle schulden	15%

SLECHTER DAN GEMIDDELDE

GELIJK AAN GEMIDDELDE

HOGER DAN GEMIDDELDE

Gezondheid en zorg

Goede ervaren gezondheid	83%
Ernstig eenzaam	6%
Overgewicht	39%
Zware drinker	13%
Rookt	12%
Functiebeperkt 65+	34%
Wil meer hulp 65+	8%
WMO-gebruik	4,2%
Hoog risico op depressie	3%

Fysiek

Rapportcijfer winkels	1,9
Rapportcijfer openbaar vervoer	4,9
Rapportcijfer straatverlichting	6,5
Rapportcijfer groenvoorzieningen	6,9
Fysieke verloedering	6%
Verkeersoverlast	31%
Rapportcijfer parkeergelegenheid	5,8

Kerncijfers

	Aarlanderveen	Gemeente
Oppervlakte in hectare	1.991	13.250
Aantal inwoners per km ²	61	854
Aantal inwoners	1.184	109.657
% 0-19 jaar	20%	23%
% 20-64 jaar	61%	58%
% 65+ jaar	18%	18%
% Nederlandse herkomst	93%	81%
% westerse herkomst	4%	9%
% niet-westerse herkomst	3%	10%

Kerncijfers

	Aarlanderveen	Gemeente
Aantal geboortes	5	822
Aantal sterftes	10	1.093
Aantal huishoudens	485	46.088
% eenpersoonshuishoudens	28%	32%
% huishoudens zonder kinderen	36%	31%
% huishoudens met kinderen	38%	37%
Aantal woningen	503	46.723
% laagbouw	93%	66%
% hoogbouw	7%	34%

Kerncijfers

	Aarlanderveen	Gemeente
% Koopwoningen	69%	63%
% Huurwoningen	31%	37%
% Gebouwd na 2000	14%	13%
Aantal arbeidsplaatsen per 100 inw.	29	41
Aantal bedrijven per 100 inw.	12	8
M ² kantoren per 100 inw.	-	191

[Meer info](#)

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 140172
gemeente@alphenaandenrijn.nl
www.alphenaandenrijn.nl